

WIEDZA W BUDOWIE

O SPOŁECZNYM TWORZENIU WIEDZY
W WIKIPEDII

ARS
EDUCANDI
MONOGRAFIE
TOM 7

KATARZYNA PEKAŁA-SPEER

WIEDZA W BUDOWIE

O SPOŁECZNYM TWORZENIU WIEDZY
W WIKIPEDII

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2022

Recenzent
prof. dr hab. Dariusz Jemielniak

Redaktor Wydawnictwa
Anna Roman

Projekt okładki i stron tytułowych
Andrzej Taranek

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków
Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego
oraz Prorektora ds. Badań Naukowych Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7326-843-2 (seria)
ISBN 978-83-8206-402-5 (tom 7)

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

Spis treści

Wstęp	11
Rozdział 1	
Technologiczny, kulturowy, prawny i edukacyjny wymiar upowszechnienia I/internetu	19
1.1. Internet i Sieć – od ujęć technologicznych do medioznawczych	19
1.2. Od biernego odbioru do współtworzenia treści	26
1.3. „Zamykanie” i „otwieranie” I/internetu	32
1.4. Wiki – aspekty techniczne i zastosowanie w edukacji	39
Rozdział 2	
Organizacyjny i społeczny wymiar sieci	47
2.1. Sieć jako nowa forma organizacji	47
2.2. Prosumpcja i produżytkowanie jako nowe formy wspólnego tworzenia treści	54
2.3. Społeczności wirtualne (internetowe)	59
2.4. Omówienie wybranych badań poświęconych Wikipedii	69
Rozdział 3	
Tworzenie wiedzy w ujęciu konstrukttywizmu społecznego	81
3.1. Wielość konstrukttywizmów	81
3.2. Wiedza w ujęciu konstrukttywistycznym	89
3.3. Społeczne tworzenie rzeczywistości	95
Rozdział 4	
Koncepcja dyskursu i analiz(y) dyskursu	103
4.1. Dyskurs – definicje pojęcia	103
4.2. Analiza dyskursu czy analizy dyskursu?	109
4.3. Krytyczne i konstrukttywistyczne nastawienie analiz dyskursu	115

Rozdział 5	
Wypracowane podejście badawcze i realizacja badań własnych	123
5.1. Jakościowa orientacja badań	123
5.2. Przedmiot i cel badań. Problematyka badawcza	126
5.3. Podejście badawcze	129
5.4. Materiał badawczy. Sposób jego gromadzenia i utrwalenia	132
5.5. Próba	135
5.6. Sposób opracowania materiału badawczego	138
5.7. Etyczne aspekty badań	141
Rozdział 6	
Wprowadzenie w rzeczywistość Wikipedii	149
6.1. Początki Wikipedii. Przestrzeń główna i pozostałe przestrzenie	149
6.2. Pięć filarów Wikipedii	153
6.3. Zasada konsensusu. Dyskusja i głosowanie	167
Rozdział 7	
Tworzenie zasobów encyklopedycznych Wikipedii	171
7.1. Edytowanie artykułów encyklopedycznych	171
7.2. Zakłócenia procesu tworzenia zasobów encyklopedycznych	176
7.3. Przeciwdziałanie niszczeniu zasobów encyklopedycznych	180
7.4. Rozwiązywanie sporów między wikipedystami	185
Rozdział 8	
Tworzenie się społeczności wikipedystów	191
8.1. Wikipedyści. Specyfika społeczności	191
8.2. Członkostwo w społeczności wikipedystów	197
8.3. Przedstawiciele społeczności wikipedystów i ich uprawnienia	209
8.4. Wyłanianie i odwoływanie przedstawicieli społeczności wikipedystów	213
Rozdział 9	
Tworzenie zasad i zaleceń edycyjnych Wikipedii	221
9.1. Historyczność i umowność zasad oraz zaleceń encyklopedycznych	221
9.2. Uobecnianie porządku instytucjonalnego Wikipedii	231
9.3. Przyjmowanie zasad oraz zaleceń edycyjnych jako działanie komunikacyjne	238
Rozdział 10	
Tworzenie w Wikipedii wiedzy encyklopedycznej	251
10.1. Wikipedia jako encyklopedia	251
10.2. Rozumienie wiedzy encyklopedycznej w Wikipedii	266
10.3. Neutralność punktu widzenia i pytanie o polityczność wiedzy w Wikipedii	275

Rozdział 11

Tworzenie w Wikipedii wiedzy praktycznej związanej
z jej porządkiem instytucjonalnym 285

11.1. Wiedza praktyczna związana z porządkiem instytucjonalnym Wikipedii 285

11.2. Kontrolny wymiar porządku instytucjonalnego Wikipedii 291

11.3. Uprawomocnianie porządku instytucjonalnego Wikipedii 295

11.4. Między formalizowaniem Wikipedii a „ignorowaniem wszystkich zasad” 308

Zakończenie 317

Bibliografia 329

Aneks. Listy stron Wikipedii wchodzących w skład korpusu danych 355